ROK VII. POZNAŃ, 1 GRUDNIA 1932 r. NR. 4/5.

SZKOŁA ZAWODOWA

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: L. KRĄKOWSKI.

Fuzja

Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół Dokształcających Szkół Zawodowych z Stowarzyszeniem Nauczycieli Szkół Zawodowych.

W dniu 3 listopada 1932 r. w Warszawie, w lokalu Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych, przy ul. Żórawiej p. l. 9, m. 5, odbyło się posiedzenie Wydziału Wykonawczego Zarządu Głównego Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych z Wydziałem Wykonawczym Zarządu Głównego Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół Dokształcających Szkół Zawodowych z Poznania, na którem to posiedzeniu omówiono i ustalono ostatecznie umowę dotyczącą fuzji powyżej wymienionych Stowarzyszeń.

Fuzja obu Stowarzyszeń dokonaną została całkowicie na gruncie i w ramach statutu Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych z siedzibą Zarządu Głównego w Warszawie. Opiera się ona z małemi zmianami na memorjale złożonym Wydziałowi Wykonawczemu Zarządu Głównego Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych przez Wydział Wykonawczy Zarządu Głównego Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół Dokształcających Szkół Zawodowych z dnia 29 kwietnia 1932 r.

Fuzja Stowarzyszeń następuje z dniem 1 stycznia 1933 r. Do dnia 1 stycznia 1933 r. Zarząd Główny Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół Dokształcających Szkół Zawodowych w Poznaniu przeprowadza całkowitą likwidację tegoż Stowarzyszenia i zamyka rachunki na dzień 31 grudnia 1932 r.

Miesięcznik „Szkoła Zawodowa", dotychczasowy organ Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół Dokształcających Szkół Zawodowych, staje się z dniem 1 stycznia 1933 r. organem Sekcji Głównej Nauczycieli Szkół Zawodowych Dokształcających przy Stowarzyszeniu Nauczycieli Szkół Zawodowych i wychodzić będzie nadal w Poznaniu.

Fuzja obu Stowarzyszeń zmierza w kierunku stworzenia organizacji, która zjednoczyłaby nauczycielstwo szkół zawodowych dokształcających w jeden zwarty organizm i uczyniłaby z nas jednolity i trwały współczynnik życia państwowego. Fuzją naszą pragniemy doprowadzić do ogólnopolskiego zrzeszenia się nauczycieli szkół zawodowych dokształcających w ramach Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych z siedzibą Zarządu Głównego w Warszawie.

Wydział Wykonawczy Zarządu Głównego
Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół
Dokształcających Szkół Zawodowych.

(—) St. Skowron, *prezes.* *(—) B. Dobrogowski,* *skarbnik.* *(—) T. Gacek,* *sekretarz.*

Kilka uwag w sprawie nauczania języka polskiego w szkołach zawodowych dokształcających i znaczenia bibljotek.

Kształcenie młodzieży w szkołach zawodowych dokształcających nabiera szczególnej doniosłości i znaczenia jeżeli się zważy, że stanowi ono przeważnie ostatni etap w nauce szkolnej. W ogólnym zaś programie tych niepoślednie miejsce zajmuje nauka języka polskiego. Warto zatem choćby w bardzo krótkim i pobieżnym zarysie zastanowić się nad niektóremi zagadnieniami z tem się łączącemi. Mała ilość godzin, jaka jest w programie przeznaczona, oczywiście nie pozwala na rozszerzenie lub uzupełnienie programu szkolnego. Wobec tego należy zwrócić szczególniejszą uwagę na znaczenie bibljoteczek szkolnych, które mogą się stać jednym z najważniejszych środków w nauczaniu języka polskiego.

Trudno w ramach krótkiego artykułu omówić tę kwestję wyczerpująco, interesujących się odsyłam do kilku prac prof. Heleny Radlińskiej*) poświęconych temu zagadnieniu. W tym krótkim artykuliku chciałbym podzielić się swojemi obserwacjami, jako nauczyciela jednej ze szkół zawodowych w Warszawie, a sądzę, że spostrzeżenia te gdzieindziej niewiele się różnią. Zauważyłem mianowicie, że uczniowie z wyjątkiem gazet o zabar-

*) Radlińska H. Rola książki i bibljoteki. „Rocznik Pedagogiczny" S. II, tom 2, str. 63—92.

Radlińska H. Zadania bibljoteki szkolnej. Warszawa 1927.

Radlińska H. Książka wśród ludzi. Warszawa 1929.

Filipkowska-Szemplińska J. Organizacja bibljotek szkolnych. Warszawa 1930. —

wieniu sensacyjnem i książek podobnego rodzaju mało czytają, albo też, co się również często zdarza, wogóle nic nie czytają. Na zadane przeze mnie wypracowanie „O najciekawszej przeczytanej książce" bardzo dużo nie mogło nic napisać, gdyż jak mówili „już dawno nic nie czytali, a to co kiedyś czytali, już zapomnieli". Zjawisko powyższe staje się tembardziej zatrważającem, jeżeli się zważy, że uczniowie ci po wyjściu ze szkoły mogą zapomnieć wszystko, czego się nauczyli wogóle w szkole. Grozi nam zatem straszna fala powrotnego analfabetyzmu, przekreślającego cały wysiłek kilkuletniej nauki i stanowiąca niebezpieczne zjawisko.

Otóż w tym wypadku nieocenioną wprost pomoc może przynieść choćby niewielka bibljoteczka szkolna, z której uczniowie mogliby pożyczać książki. Wprawdzie istnieją w niektórych szkołach zawodowych dokształcających niewielkie księgozbiory, ale nawet tam uczniowie niezawsze korzystają z nich i niezawsze znajdują odpowiednią lekturę do ich wieku i zainteresowań. — Zwłaszcza teraz, kiedy duża ilość uczniów szkół zawodowych dokształcających nie pracuje i mogłaby czas wolny przeznaczyć na czytanie, mniemam, że każda szkoła przedewszystkiem powinna bibljoteczki takie posiadać i udostępnić je uczniom. Istniejące natomiast w szeregu miast bibljoteki dla dzieci i młodzieży są dziś prawie zwinięte z powodu trudności finansowych, a w każdym razie niedostępne dla większości uczniów, którzy nie mogą uiścić drobnej opłaty miesięcznej.

W świetle powyższych krótkich uwag stanie się zrozumiałą rzeczą konieczność założenia, względnie ożywienie działalności bibljoteczek, istniejących przy poszczególnych szkołach zawodowych dokształcających (lub też ogólnej w danem mieście dla wszystkich szkół zawodowych). Nauczyciel języka polskiego jest w pierwszym rzędzie powołany do prowadzenia i otaczania swą opieką bibljotek dla uczniów szkół zawodowych dokształcających. Jeden z najwybitniejszych pedagogów współczesnych profesor Foerster w jednej ze swych prac powiedział: „Szkoła i bibljoteka uzupełniają się wzajemnie, żadna z nich nie posiada ogółu czynników kształcących, obie razem — wszystkie".

M. Szulkin, mgr. fil.

Rysunki zawodowe dla krawców.

KIESZENIE NASZYWANE.

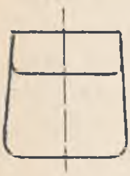
Do najtrudniejszych prac przy marynarce zaliczamy wprawianie kieszeni. Łatwiejsze do wykonania są kieszenie wpuszczane, bo przy tej pracy potrzeba zważać tylko na wykonanie patki i wykończenie kieszeni. Natomiast kieszeń naszywana wymaga

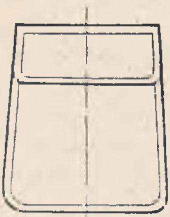
wiele zręczności i zmysłu estetycznego. Kieszeń ta służy nietylko praktycznym celom, ale stanowi przedewszystkiem upiększenie i ozdobę danej marynarki lub płaszcza.

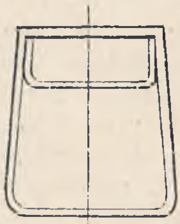
Jeżeli przypatrzymy się żurnalom dzisiejszym, zauważymy z łatwością, że obecny wiek fizycznego rozwoju i usportowienia wywiera silny wpływ również na modę. Ubranie sportowe jest po dzisiejszy dzień prawie naszym codziennym garniturem. Nawet każdy niesportowiec ubiera się chętnie w ubrania sportowe, będące obecnie bardzo w modzie.

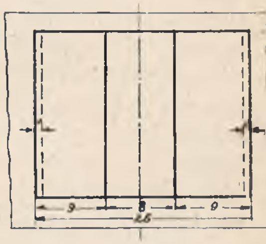
Zaznaczyć należy jeszcze, że spodnie ubrania sportowego uległy zasadniczym zmianom. Marynarka jednak bardzo często różni się od marynarki zwykłego ubrania spacerowego tylko tem, że posiada kieszenie zewnętrzne naszywane. One same już nadają całemu ubraniu cechy, dziś modnego garnituru sportowego. Jeżeli więc kieszenie naszywane przy dzisiejszych modnych ubraniach sportowych oraz przy różnych mundurach wojskowych i urzędniczych, przy różnych litewkach i mundurach rozmaitych organizacyj odgrywają ważną rolę, należy im poświęcić więcej uwagi.

Przy wykrawaniu tych kieszeni z materjału trzeba bardzo uważać na to, aby kratki, paseczki i t. p. desenia kieszeni najdokładniej zgadzały i zbiegały się z kratkami i paseczkami występującemi na materjale. Wykonanie i naszywanie tych kieszeni musi być bardzo staranne. Zmysł piękna i smak estetyczny mają tu szerokie pole działania i są cenionemi zaletami dobrego krawca. Przy rysunkach tych specjalnie dużo mamy sposobności do budzenia i pielęgnowania w uczniu krawieckim tych zalet piękności i estetyki.

Rys. 1.

Rys. 2.

Rys. 3.

Rys. 4.

Odróżniamy najrozmaitsze rodzaje kieszeni naszywanych. Przypatrzmy się wyżej podanym rysunkom. Najłatwiejszą do narysowania kieszeń naszywaną przedstawia nam rys. 1. Od linji środkowej czyli od osi symetralnej odnosimy po obu stronach równe odległości. Następnie zaznaczamy długość kieszeni i otrzymujemy czworokąt, w którym potrzeba tylko dorysować patkę

i zaokrąglić dolne narożniki. Wymiary kieszeni zależne są od wielkości danej marynarki i od mody, a przy mundurach — od przepisów lub też przyjętych norm. Przyjmujemy tu wymiary następujące: Kieszeń mała, naszywana na piersiach marynarki, jest około 12—14 cm. szeroka i około 13—15 cm. długa. Duża kieszeń jest jak zwykle przy chwycie około 16 cm. szeroka. Ku dołowi rozszerza się niekiedy o 2 i więcej centymetrów (ostatnie dotyczy kieszeni małych). Długość kieszeni dolnej wynosi około 20 cm.

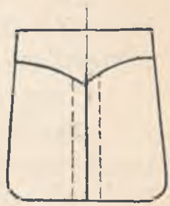
Zaznaczyć wypada, że co do wymiarów kieszeni sportowych należy zostawić uczniowi pewną swobodę i pozwolić im zastosować wymiary przyjęte w ich warsztatach. Mamy bowiem rozmaite gatunki kieszeni naszywanych, te znów zależne są od mody, swej celowości i wymiarów całej marynarki. Oprócz tego wiedzieć należy, że krawiec nie może tylko kroić i pracować szablonowo według raz przygotowanego modelu, jak to miało miejsce przy zwykłych patkach. Przy kieszeniach naszywanych krawiec musi sobie daną kieszeń wpierw narysować na przodkach marynarki i wymiary dobierać tak zręcznie, aby wytworzyć piękną i harmonijną całość.

Rys. 2 przedstawia nam kieszeń odstebnowaną. Oddalenie stebnówki od brzegu na kieszeni zależne jest znów od stebnówki w brzegu marynarki. Na rys. 3 widzimy kieszeń z wpuszczoną patką. Taką kieszeń dajemy najczęściej do płaszczów. Oczywiście kieszenie do płaszczów mają odpowiednio większe wymiary. Długość ich dochodzi do 25 cm, a szerokość przy chwycie do 18 cm.

Rys. 5.

Rys. 6.

Rys. 7.

Rys. 8.

Na rysunkach następnych widzimy często spotykane kieszeszenie z fałdami. Przy krojeniu tych kieszeni należy dodać koniecznie szerokość fałdy. Jeżeli fałda na kieszeni gotowej wynosi 4 cm, jak to podaje rys. 5, to należy przy krojeniu kieszeni dodać po każdej stronie osi symetralnej po 4 cm, czyli razem 8 cm (porównaj rys. 4). Zatem należy wymierzyć kieszeń, którą mamy wykroić w następujący sposób: Fałda wynosi 8 cm z dodatkiem 9 cm po każdej stronie (z czego wypada na szerokość

kieszeni 16 cm, a na zagięcia 2 cm), czyli razem 26 cm. Szerokość fałdy zależy od różnych okoliczności. Przy materjałach np. w kratki, paski lub innych deseniach, szerokość fałdy zależy bardzo często od danych deseni.

Rys. 6 przedstawia nam kieszeń małą naszywaną na piersiach marynarki, która najczęściej ma formę skośną. Brzegi tych kieszeni są do siebie równoległe. Fałdę uwidocznioną na rys. 5 i 6 nazywamy kontrafałdą zewnętrzną o równej szerokości. Jeżeli jednak kieszeń u dołu jest szersza niż u góry przy chwycie (rys. 7), wtedy fałda może także na dole być szersza, chociaż to nie jest konieczne. Na rys. 8 widzimy kieszeń z kontrafałdą wewnętrzną. Linje kreskowane na tej kieszeni zdradzają nam szerokość niewidocznej kontrafałdy wewnętrznej.

Dla lepszego zrozumienia tych fałd, zaleca się wykroić jedną z tych kieszeni z papieru według rys. 4 i ćwiczyć układanie fałd. Tak samo jak przy poprzednich rysunkach, należy uczniom przy patkach podać i objaśnić tylko zasadnicze formy kieszeni naszywanych, natomiast zachęcić ich do przestudjowania żurnali mód i samodzielnej pracy. Rysunki kieszeni naszywanych wykonać można w wielkości naturalnej lub o połowę zmniejszonej.

(c. d. n.)

J. Laskowski.

Zmiany ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli.

Art. 1. Ustawa z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 47, poz. 462) ulega następującym zmianom:

1. *ust. 1 art. 1* otrzymuje brzmienie:

„Przepisy ustawy niniejszej stosują się do nauczycieli szkół państwowych i publicznych, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, — z wyjątkiem nauczycieli szkół akademickich i szkół, uznanych za równorzędne ze szkołami akademickiemi";

2. *w art. 3* dodaje się ustęp drugi o brzmieniu:

„Nauczycieli mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub też upoważniona przez niego władza szkolna";

3. *punkt 3 art. 8* otrzymuje brzmienie:

„3. w czasie służby otrzymał ostatnio conajmniej dostateczną ocenę kwalifikacyjną";

4. *ust. 6 art. 11* otrzymuje brzmienie:

„Przy podwyższeniu stopnia organizacyjnego szkoły powszechnej z pierwszego stopnia na stopień wyższy lub złączeniu kilku szkół stopnia pierwszego w jedną szkołę stopnia wyższego należy rozpisać konkurs na jej kierownika";

5. *ust. 7 art. 11* skreśla się;

6. *ust. 1 art. 12* otrzymuje brzmienie:

„Kierownikiem szkoły powszechnej drugiego lub trzeciego stopnia może zostać nauczyciel nie wcześniej, niż po dwóch latach pracy w charakterze nauczyciela stałego";

7. *art. 17* otrzymuje brzmienie:

„Dla każdego nauczyciela prowadzi władza szkolna wykaz służbowy, do którego wpisuje się wszystkie istotne dane, dotyczące nauczyciela i przebiegu jego służby.

Nauczyciel przy pierwszym objęciu służby składa władzy służbowej dokumenty osobiste, potrzebne do wypełnienia wykazu służbowego, w dalszym zaś ciągu służby obowązany jest składać dokumenty, stwierdzające zmiany, które nie wynikają z zarządzeń władzy.

Władza zatrzymuje w aktach urzędowych odpisy złożonych dokumentów, same zaś dokumenty zwraca ich właścicielowi.

Nauczyciel ma prawo przeglądać swój wykaz służbowy, czynić z niego odpisy i wnosić reklamacje.

Wzór wykazu służbowego, jako też szczegółowe przepisy co do jego wypełnienia i prowadzenia ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów";

8. *art. 18* otrzymuje brzmienie:

„Dla każdego nauczyciela prowadzi władza szkolna kartę kwalifikacyjną, która obejmuje oceny kwalifikacyjne nauczyciela.

Oceny kwalifikacyjne sporządza się conajmniej raz na dwa lata.

Ocena kwalifikacyjna składa się z opinji dwóch osób, powołanych do wykonywania nadzoru służbowego.

Stopnie oceny kwalifikacyjnej są następujące: dobry, dostateczny i niedostateczny.

Szczegółowe przepisy o kwalifikowaniu ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów";

9. *art. 19 i 20* skreśla się;

10. *art. 21* otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli ocena jest niedostateczna, władza winna przesłać nauczycielowi orzeczenie pisemne z podaniem motywów oceny drogą służbową; w takim razie może nauczyciel w przeciągu dni 14 od dnia, następującego po doręczeniu mu orzeczenia, wnieść odwołanie przeciw niedostatecznej ocenie do władzy bezpośred-

nio wyższej od tej, która ocenę wydała, nie wyższej jednak od Kuratora Okręgu Szkolnego.

Odwołanie winno być rozstrzygnięte w ciągu trzech miesięcy, przyczem do czasokresu tego nie wlicza się feryj szkolnych";

11. *art. 22, 23, 24, 25 i 26* skreśla się;

12. *w punkcie 2 art. 32* zamiast ustępu drugiego i trzeciego wstawia się przepis o brzmieniu następującem:

„Nie wolno nauczycielowi przyjąć zajęcia ubocznego, przynoszącego mu jakąkolwiek korzyść materjalną, bez zezwolenia Ministra lub władzy, przez niego upoważnionej";

13. *w art. 51* skreśla się wyrazy, umieszczone w nawiasach;

14. *art. 58* otrzmuje brzmienie:

„Nauczyciel może być każdej chwili na własną prośbę przeniesiony przez właściwą władzę do innej szkoły.

Jeżeli zdaniem władz szkolnych względy organizacyjne tego wymagają, można przenieść nauczyciela na równorzędne stanowisko do innej szkoły.

Minister może przenieść nauczyciela do innej szkoły, o ile tego wymaga dobro szkoły.

Nauczyciel może być przeniesiony do służby, podlegającej innym przepisom w tym samym dziale zarządu państwowego, tylko za jego zgodą bez obniżenia posiadanej grupy uposażenia, jeżeli stosunek służbowy, unormowany innemi przepisami, ma charakter publiczno - prawny. Przeniesienia nauczyciela dokonywa Minister lub też upoważniona przez niego władza szkolna.

Przeniesienie duchownego nauczyciela religji katolickiej następuje w porozumieniu z biskupem diecezjalnym lub — jeżeli odnośne szkoły znajdują się w dwóch diecezjach — biskupami obu diecezyj.

Przy przeniesieniach z urzędu lub w drodze konkursu należy zwrócić nauczycielowi koszty przeniesienia w wysokości, określonej przepisami uposażeniowemi.

Przy przeniesieniach na własną prośbę może Minister przyznać koszty przeniesienia w całości lub w części.

Nauczycielce zamężnej, która w przypadku przeniesienia z urzędu lub dyscyplinarnego musiałaby opuścić miejsce stałego zamieszkania swego męża, służy prawo przejścia na własną prośbę w stan pozasłużbowy.

Minister lub też upoważniona przez nigo władza szkolna może nauczyciela — za jego zgodą — przydzielić czasowo do służby w innej szkole";

15. *w art. 66* zamiast ustępu pierwszego wstawia się następujące trzy ustępy:

„Nauczyciel stały może być zwolniony ze służby, o ile w bezpośrednio po sobie następujących conajmniej półtorarocznych

odstępach otrzymał dwukrotnie niedostateczną ocenę kwalifikacyjną. Przy zwolnieniu przyznaje się nauczycielowi uposażenie emerytalne, względnie, jeżeli nie nabył praw emerytalnych, odprawę w wysokości, określonej w ust. 2 art. 69.

Z nauczycielem religji, który pozbawiony został przez władze duchowne upoważnienia do nauczania religji, rozwiązuje się tem samem stosunek służbowy z pozbawieniem wszelkich praw, z niego wynikających; Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu może jednak w wyjątkowych przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnenie, przyznać nauczycielowi religji, który pozbawiony został przez władze duchowne uprawnienia do nauczania religji, zaopatrzenie emerytalne, o ile nauczyciel taki posiada w dniu pozbawienia go uprawnienia conajmniej 25 lat, zaliczalnych do wysługi emerytalnej w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych.

Stosunek służbowy nauczyciela stałego może być rozwiązany przez dobrowolne wystąpienie jego ze służby państwowej";

16. *art. 70* otrzymuje brzmienie:

„Z nauczycielem tymczasowym, który otrzymał ocenę kwalifikacyjną niedostateczną, należy rozwiązać stosunek służbowy przy zastosowaniu postanowień ust. 2 art. 69";

17. *w art. 74* skreśla się ustęp ostatni;

18. *art. 77 i 78* skreśla się;

19. *w art. 80* ustęp ostatni otrzymuje brzmienie:

„Odpowiedzialność za występki i wykrorczenia służbowe ulega przedawnieniu, jeżeli w przeciągu lat 5 od chwili ich popełnienia władza nie wymierzyła kary porządkowej lub nie skierowała sprawy do komisji dyscyplinarnej; jeżeli jednak występek zawiera znamiona przestępstwa karnego, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej, niż przedawnienie karne";

20. *w art. 81* wprowadza się zmiany następujące:

a) *w ust. 1* zamiast wyrazów: „wykazu stanu służby" wstawia się wyrazy: „wykazu służbowego";

b) *w ust. 3* po wyrazach „władza wyższa" przecinek zastępuje się średnikiem oraz skreśla się pozostałą treść ustępu;

c) *w ust. 4* skreśla się wyrazy „przez komisję dyscyplinarną lub", a wyrazy „14 dni" zastępuje się wyrazami „8 dni";

21. *w art. 82* wprowadza się zmiany następujące:

a) w ust. 1 skreśla się punkty 5 i 6, a w punkcie 8 po wyrazie „przeniesienie" wstawia się wyrazy „bez zwrotu kosztów przesiedlenia";

b) skreśla się ustępy 3 i 4;

22. *w art. 83* wprowadza się zmiany następujące:

a) *w ust. 3* wyrazy „wykazu stanu służby" zastępuje się wyrazami: „wykazu służbowego";

b) skreśla się ust. 5;

23. *w art. 85* ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Członkom rodziny wydalonego może Minister w razie okoliczności, zasługujących na uwzględnienie, przyznać odpowiedni stały zasiłek na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać normalnego ich zaopatrzenia wdowiego lub sierocego";

24. zamiast *art. 86 do 142* wstawia się art. 86—93 o brzmieniu:

ZAWIESZENIE W PEŁNIENIU SŁUŻBY.

Art. 86. Każdy przełożony, powołany do wykonywania bezpośrednio lub pośrednio nadzoru służbowego, ma prawo zawiesić nauczyciela w pełnieniu służby, gdy nauczyciel odmówił jawnie posłuszeństwa służbowego wśród szczególnie ważnych okoliczności, albo gdy ze względu na jakość zarzucanego mu uchybienia obowiązkom służbowym lub godności stanu nauczycielskiego dalsze pozostawienie go w służbie naraziłoby powagę szkoły lub groziło dobru służby.

W analogicznych przypadkach służy prawo do zawieszenia w służbie również urzędnikowi, któremu powierzono przeprowadzenie wizytacji szkoły; zarządzone jednak w ten sposób zawieszenie może znieść władza przełożona nad urzędnikiem, przeprowadzającym wizytację.

Art. 87. Gdy przeciw nauczycielowi wdrożono postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne, władza służbowa ma prawo zawiesić go w pełnieniu służby, o ile ze względu na rodzaj i doniosłość zarzuconego mu przestępstwa lub występku służbowego wskazanem jest usunąć go od wykonywania obowiązków służbowych.

W przypadku zarządzenia względem nauczyciela aresztu śledczego władza zawiesza go w pełnieniu służby.

Przeciwko zarządzeniu zawieszenia w służbie w myśl ust. 1 art. 86 oraz ust. 1 art. 87 przysługuje zawieszonemu prawo wniesienia zażalenia w terminie dni 5 do władzy bezpośrednio wyższej, a przeciwko zawieszeniu, zarządzonemu na podstawie ust. 2 art. 86 do władzy przełożonej nad urzędnikiem, który zawieszenie zarządził. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje skutków zawieszenia. O każdem zawieszeniu w służbie zawiadamia władza służbowa bezzwłocznie władzę bezpośrednio wyższą, która może z urzędu uchylić zawieszenie.

Władza, zarządzając zawieszenie w służbie, może ograniczyć na czas trwania uposażenie nauczyciela najwyżej do poło-

wy, poczynając od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zawieszeniu.

Takiego ograniczenia uposażenia może władza dokonać również w stosunku do nauczyciela, zawieszonego na podstawie art. 86. —

Przeciw zarządzeniu, zmiejszającemu uposażenie, może nauczyciel wnieść zażalenie do władzy wyższej w ciągu dni 5 od dnia doręczenia. Jeżeli na skutek zażalenia decyzja zostanie uchylona, wypłaca się nauczycielowi wstrzymaną część uposażenia.

Zawieszenie w służbie kończy się najpóźniej z chwilą ostatecznego zakończenia postępowania dyscyplinarnego.

O ile jednak przyczyny, które spowodowały zawieszenie, odpadną wcześniej, właściwa władza uchyla zawieszenie, nie czekając końca postępowania dyscyplinarnego.

Art. 88. Gdy obwinionego skazano na karę dyscyplinarną, czasu zawieszenia w służbie nie zalicza się do czasu służby czynnej.

W tych przypadkach oraz wówczas, gdy nauczyciela wydalono w drodze administracyjnej lub wskutek zasądzenia go wyrokiem sądu karnego, nie służy mu prawo otrzymania części uposażenia, której wypłatę wstrzymano na czas zawieszenia go w pełnieniu służby.

O ile natomiast postępowanie dyscyplinarne umorzono lub obwinionego uwolniono w postępowaniu dyscyplinarnem — czas zawieszenia liczy się do czasu służby czynnej, a oprócz tego należy wypłacić mu część uposażenia, którą wstrzymano na czas zawieszenia.

ORGANIZACJA KOMISYJ DYSCYPLINARNYCH I POSTĘPOWANIE DYSCYPLINARNE.

Art. 89. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych nauczycieli, powołuje się komisje dyscyplinarne.

Komisje dyscyplinarne dla nauczycieli są następujące:

1. okręgowe komisje dyscyplinarne przy władzach, podlegających bezpośrednio Ministrowi,
2. komisja dyscyplinarna przy Ministrze,
3. odwoławcza komisja dyscyplinarna przy Ministrze.

Gdy utworzenie okręgowej komisji dyscyplinarnej nie jest możliwe z powodu małego składu personelu, może Minister orzekanie przekazać innej okręgowej komisji dyscyplinarnej lub komisji dyscyplinarnej przy Ministrze.

Art. 90. Skład komisyj dyscyplinarnych, ich właściwość, tryb postępowania dyscyplinarnego oraz przepisy o kosztach postępowania dyscyplinarnego ustala Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów w drodze rozporządzenia, przestrzegając zasady, że członkowie komisyj dyscyplinarnych są w wykonywaniu swoich funkcyj samodzielni i niezawiśli, i że od orzeczenia komisji dyscyplinarnej, wydanego w I instancji, może zarówno obwiniony, jak rzecznik dyscyplinarny odwołać się do odwoławczej komisji dyscyplinarnej z powodu orzeczenia o winie i karze.

Art. 91. W celu strzeżenia dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkom służbowym władza, przy której istnieje komisja dyscyplinarna, wyznacza z grona podległych sobie urzędników lub nauczycieli rzecznika dyscyplinarnego z odpowiednią ilością zastępców.

Prawa i obowiązki rzeczników dyscyplinarnych ustala w drodze rozporządzenia Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Art. 92. Nauczycielowi, pociągniętemu do odpowiedzialności dyscyplinarnej, wolno przybrać sobie w postępowaniu dyscyplinarnem obrońcę z pośród funkcjonarjuszów państwowych, zamieszkałych na obszarze, na który rozciąga się zakres działania komisji dyscyplinarnej.

Prawa i obowiązki obrońcy, tudzież przepisy o przydawaniu obwinionemu obrońcy z urzędu ustala w drodze rozporządzenia Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Art. 93. Pisma, dotyczące postępowania dyscyplinarnego, wolne są od wszelkich opłat skarbowych.

25. *art. 151* otrzymuje brzmienie:

„Nauczycielom, czynnym w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, może Minister zaliczyć do wymiaru uposażenia cały czas służby wojskowej — z wyjątkiem czasu pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach";

26. skreśla się *art. 155—160;*

27. *w art. 161* po wyrazach „Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego" przecinek zastępuje się kropką oraz skreśla pozostałą część zdania;

28. *art. 162* otrzymuje brzmienie:

„Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego".

Art. 2. Sprawy dyscyplinarne, w których przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia nastąpiło w myśl dotychczasowych przepisów doniesienie dyscyplinarne do właściwej komisji dyscyplinarnej, toczą się do końca według tych przepisów, przyczem w miejsce dotychczasowych komisyj dyscyplinarnych wstępują komisje, utworzone na podstawie punktu 24 (art. 89) niniejszego rozporządzenia.

Art. 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Równocześnie upoważnia się Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w drodze obwieszczenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) z uwzględnieniem późniejszych w niej zmian, wprowadzonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592) oraz niniejszem rozporządzeniem przy zastosowaniu nowej numeracji artykułów i powołań artykułów i ustępów.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej z dniem 1 listopada 1932 r.

Państwowa Rada Oświecenia Publicznego.*)

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się Państwową Radę Oświecenia Publicznego jako organ opinjodawczy Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawach oświaty i wychowania.

§ 2. Państwowa Rada Oświecenia Publicznego ma za zadanie rozważanie przekazanych jej do opinji przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zagadnień oraz projektów, dotyczących organizacji oświaty i wychowania publicznego.

§ 3. Przewodniczącym Państwowej Rady Oświecenia Publicznego jest Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W skład Państwowej Rady Oświecenia Publicznego wchodzą:

1. Podsekretarze stanu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

2. Dyrektorowie departamentów Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

3. Kuratorowie okręgów szkolnych, wojewoda śląski oraz wizytator Liceum Krzemienieckiego.

4. przedstawiciel — z wyboru — Rad Szkolnych Okręgowych, których kolejność udziału w Państwowej Radzie Oświecenia Publicznego ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

5. pięciu przedstawicieli wyznań, zaproszonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

---

*) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 października 1932 r. Nr. I. Org. 114/4/32.

6. czterej przedstawiciele nauczycielstwa szkół powszechnych, trzej przedstawiciele nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz trzej przedstawiciele nauczycielstwa szkół zawodowych, delegowani przez związki i zrzeszenia nauczycielskie, zaproszone przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

7. przedstawiciel Polskiej Akademji Umiejętności,

8. czterej rektorowie szkół akademickich, których kolejność udziału w Państwowej Radzie Oświecenia Publicznego ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

9. trzej przedstawiciele trzech towarzystw oświatowych, zaproszonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

10. ośmiu znawców zagadnień oświatowych i wychowawczych, których zaprasza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

11. delegat Związku Harcerstwa Polskiego,

12. delegat Centralnego Komitetu do spraw młodzieży wiejskiej,

13. trzej przedstawiciele po jednym — Izb Rolniczych, Izb Handlowo - Przemysłowych i Izb Rzemieślniczych, których kolejność udziału w Państwowej Radzie Oświecenia Publicznego ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

14. trzech przedstawicieli związków i instytucyj artystycznych, zaproszonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

15. delegat Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego,

16. przedstawiciel Naczelnej Izby Lekarskiej.

§ 4. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaprasza na członków Państwowej Rady Oświecenia Publicznego przewodniczących komisyj oświatowych sejmu i senatu, wzgl. wskazanych przez nich członków tych komisyj; członkom tym przysługuje pełne prawo głosu.

§ 5. Członkowie Państwowej Rady Oświecenia Publicznego pełnią swe obowiązki honorowo; członkowie, zamieszkali stale poza Warszawą, otrzymują zwrot kosztów podróży oraz diety.

§ 6. Kadencja Państwowej Rady Oświecenia Publicznego trwa trzy lata.

§ 7. Regulamin wewnętrzny Państwowej Rady Oświecenia Publicznego ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Pubicznego.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Regulamin
Państwowej Rady Oświecenia Publicznego.*)

Część I.

§ 1. Minister Wyznań Religijnych i Oświęcenia Publicznego zwołuje raz w roku zebranie Państwowej Rady Oświecenia Publicznego i przedstawia jej sprawozdanie o ogólnym stanie oświaty i wychowania w Państwie w ciągu ostatniego roku oraz o zamierzeniach na przyszłość.

Poza tem zebrania Państwowej Rady Oświecenia Publicznego zwołuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w miarę potrzeby.

Jednocześnie z zawiadomieniem o terminie zebrania Rady podaje się do wiadomości jej członków ustalony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przedmiot obrad.

§ 2. Na zebraniach Państwowej Rady Oświecenia Publicznego przewodniczy Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub wyznaczony przezeń Podsekretarz Stanu.

§ 3. Przedmiotem obrad zebrań Państwowej Rady Oświecenia Publicznego mogą być jedynie sprawy, umieszczone na porządku obrad, ustalonym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4. Zebrania Państwowej Rady Oświecenia Publicznego odbywają się bez względu na liczbę przybyłych członków.

§ 5. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może według swego uznania zarządzić głosowanie w poszczególnych sprawach; w głosowaniu nie biorą udziału wymienieni w § 9 uczestnicy obrad.

§ 6. Z przebiegu posiedzeń Państwowej Rady Oświecenia Publicznego sporządza się protokół.

Część II.

§ 7. Czas trwania kadencji Państwowej Rady Oświecenia Publicznego zaczyna się i kończy z dniem pierwszym września.

§ 8. Miejsca, opróżnione w Państwowej Radzie Oświecenia Publicznego przed upływem trzylecia, obsadza się tylko na okres do końca trzylecia.

§ 9. W pracach Państwowej Rady Oświecenia Publicznego mogą brać udział w charakterze znawców podlegli Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego urzędnicy oraz nauczyciele szkół (państwowych, publicznych, prywatnych), po-

---

*) Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 października 1932 r. Nr. I. Org. 114/4/32.

wołani przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 10. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyznacza z pośród podległych mu urzędników sekretarza Państwowej Rady Oświecenia Publicznego w celu prowadzenia czynności biurowych Państwowej Rady Oświecenia Publicznego.

Czynności biurowe i wykonawcze, związane z działalnością Państwowej Rady Oświecenia Publicznego będą załatwiane w biurach Ministerstwa.

§ 11. Nie będący funkcjonarjuszami państwowymi członkowie Państwowej Rady Oświecenia Publicznego, zamieszkali stale poza Warszawą, otrzymują zwrot kosztów podróży oraz djety według norm obowiązujących dla urzędników V st. sł.

Skład Państwowej Rady Oświecenia Publicznego.

W skład Państwowej Rady Oświecenia Publicznego wchodzą:

Ks. prof. dr. Bronisław Żongołłowicz, podsekretarz stanu; Kazimierz Pieracki, podsekretarz stanu; dr. Michał Grażyński, wojewoda śląski; Franciszek Potocki, dyr. dep.; Karol Makuch, dyr. dep.; dr. Michał Mendys, dyr. dep.; Wacław Adamiecki, dyr. dep.; ks. metropolita Kościoła prawosławnego w Polsce; ks. Juljusz Bursche, superintendent kościoła ewangelicko-augsburskiego; ks. dr. Edward Szwejnic, ks. Jan Kanty Noryśkiewicz, prof. dr. Mojżesz Schorr, rabin pozaokręgowy m. st. Warszawy;

prof. dr. Stanisław Estreicher, delegat Polskiej Akademji Umiejętności; prof. dr. Stanisław Kutrzeba, rektor U. J.; prof. dr. Stanisław Pawłowski, rektor Uniw. Pozn.; prof. dr. Wiesław Chrzanowski, rektor Polit. Warsz.; prof. Bolesław Miklaszewski, rektor W. S. H. w Warszawie;

Marja Jaworska, przewodnicząca sejmowej komisji oświatowej; prof. dr. Stanisław Zakrzewski, przewodniczący senackiej komisji oświaty i kultury; Ignacy Pytlakowski, kurator O. S. Warszawskiego; Jerzy Gadomski, kurator O. S. Lwowskiego; dr. Eustachy Nowicki, kurator O. S. Krakowskiego; dr. Michał Pollak, kurator O. S. Poznańskiego; Kazimierz Szelągowski, kurator O. S. Wileńskiego; Stanisław Lewicki, kurator O. S. Lubelskiego; Marjan Godecki, kurator O. S. Brzeskiego; Jan Firowicz, kurator O. S. Łuckiego; Juljan Poniatowski, wizytator Liceum Krzemienieckiego;

prof. dr. Mieczysław Michałowicz, delegat naczelnej Izby Lekarskiej; płk. dr. Zygmunt Gilowicz, dyrektor Centralnego Instytutu Wych. Fizycz.; prof. dr. Józef Mikułowski-Pomorski, delegat Centralnego Komitetu dla spraw młodzieży wiejskiej; dr. Stefan Ehrenkreutz, prof. Uniw. St. B.; dr. Antoni Jakubski, prof. Uniw. Pozn.; dr. Tadeusz Wałek-Czarnecki, prof. Uniw. Warsz.; dr. Bogdan Nawroczyński, prof. Uniw. Warsz.; dr. Zygmunt Czerny, prof. Uniw. Jana Kazimierza;

pos. Juljan Smulikowski, wicepr. Zw. Naucz. Pol.; dr. Marja Grzegorzewska, dyr. Państw. Inst. Pedagogiki Specjalnej; Wiktor Ambroziewicz, dyr. gimn. Stef. Bat. w Warszawie; prof. Władysław Skoczylas, delegat S. P. S.;

Juljusz Kaden-Bandrowski, delegat Związku Literatów Polskich; Eugenjusz Morawski, rektor Państw. Konserw. Muzycznego w Warszawie; ks. dr. Jan Mauersberger, delegat Zw. Harcerstwa Polskiego; Witold Ostrowski, prezes T. S. L.; Władysław Sołtan, prezes Polskiej Macierzy Szkolnej; ks. Antoni Ludwiczak, prezes Tow. Czyt. Lud.; Kazimierz Rudnicki, delegat Rady Szkolnej Okr. Warsz.

Delegaci Zw. Naucz. Polskiego: Stanisław Machowski, Kazimierz Staszewski, Marja Wysznacka, Stefan Drzewiecki;

Michał Siciński, prezes Stow. Chrześc.-Nar. Naucz. Szkół Powsz.; inż. Aleksander Kapuściński, prezes Stow. Naucz. Szkół Zawod.: dr. Franciszek Tomanek, delegat Stow. Naucz. Szkół Zawod.; dr. Wacław Sierpiński, prezes T. N. S. W.; Wanda Dzierzbicka, delegatka Stow. Dyr. Szkół Średn. Państw.; inż. Kazimierz Turkowski, prezes Zrzeszenia Naucz. Szkół Gosp. Wiejskiego;

inż. Piotr Drzewiecki, delegat Warsz. Izby Przem.-Handl.; inż. Władysław Jacyna, delegat Pomorskiej Izby Roln.; dr. Robert Jahoda-Żółtowski delegat Izby Rzem. w Krakowie.

Państwowa Komisja Oświaty Zawodowej.*)

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się Państwową Komisję Oświaty Zawodowej, jako organ doradczy Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia

*) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 października 1932 r. Nr. I. Org. 114/2/32.

Publicznego w sprawach, związanych z nauczaniem i wychowaniem zawodowem.

§ 2. Państwowa Komisja Oświaty Zawodowej ma za zadanie rozważanie przekazanych jej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zagadnień i projektów, dotyczących kształcenia i wychowania zawodowego, oraz inicjowanie prac w tej dziedzinie.

§ 3. Przewodniczącym Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej jest dyrektor Departamentu Szkolnictwa Zawodowego.

§ 4. Państwowa Komisja Oświaty Zawodowej dzieli się na sekcje:

a) oświaty przemysłowej,
b) oświaty handlowej,
c) oświaty rolniczej oraz
d) gospodarstwa domowego i usług.

§ 5. W skład poszczególnych sekcyj Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej wchodzą w liczbie, określonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

a) urzędnicy, wyznaczeni przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
b) delegowani przedstawiciele zainteresowanych ministrów,
c) zaproszeni przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

1. przedstawiciele sfer przemysłowo - gospodarczych,
2. znawcy zagadnień, dotyczących oświaty zawodowej,
3. profesorowie i nauczyciele uczelni zawodowych,
4. przedstawiciele instytucyj samorządu gospodarczego i instytucyj społeczno - oświatowych.

Poza wymienionymi wyżej uczestnikami Komisji mogą być zapraszani przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego specjaliści do poszczególnych zagadnień.

§ 6. Sekcje Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej obradują z reguły oddzielnie, w razie potrzeby jednak mogą obradodować łącznie.

§ 7. Członkowie Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej pełnią swe obowiązki honorowo; członkowie, zamieszkali stale poza Warszawą, otrzymują zwrot kosztów podróży oraz diety.

§ 8. Regulamin wewnętrzny Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub z jego upoważnienia przewodniczący Komisji.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Regulamin Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej.*)

Część I.

§ 1. Zebrania Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej zwołuje Przewodniczący w miarę potrzeby.

Jednocześnie z zawiadomieniem o terminie zebrania Komisji podaje się do wiadomości jej członków ustalony przez przewodniczącego przedmiot obrad.

Obradami Komisji kieruje Dyrektor Departamentu Szkolnictwa Zawodowego, o ile na zebraniu nie jest obecny Minister lub Podsekretarz Stanu.

§ 2. Przedmiotem obrad Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej mogą być jedynie sprawy, umieszczone na porządku obrad, ustalonym przez Przewodniczącego.

§ 3. Zebrania Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej odbywają się bez względu na liczbę przybyłych członków.

§ 4. Sekcje Komisji mogą być powoływane dla opracowania specjalnych zagadnień w składzie zmniejszonym; sekcji w składzie zmniejszonym przewodniczy Przewodniczący Komisji lub osoba wyznaczona przez Przewodniczącego Komisji.

§ 5. Członkowi Komisji, nie biorącemu osobiście udziału w posiedzeniu Komisji lubu sekcji, przysługuje prawo nadesłania na piśmie referatów, wniosków lub opinji w sprawach objętych porządkiem obrad posiedzenia Komisji lub sekcji. Elaboraty te będą zreferowane na posiedzeniu w streszczeniu.

§ 6. Sprawy rozważane na posiedzeniach Komisji zasadniczo nie podlegają głosowaniu. Przewodniczący może jednak według swego uznania zarządzić głosowanie w poszczególnych sprawach.

§ 7. Z przebiegu posiedzeń Komisji sporządza się protokół.

Część II.

§ 8. Przewodniczący Komisji wyznacza z pośród podległych mu urzędników, sekretarzy: sekretarza Komisji oraz sekretarzy sekcyj — w celu prowadzenia czynności biurowych Komisji i sekcyj.

Czynności biurowe i wykonawcze, związane z działalnością Komisji i sekcyj będą załatwiane w biurach Ministerstwa.

---

*) Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 października 1932 r. Nr. I. Org.-114/3/32.

§ 9. Nie będący funkcjonarjuszami państwowymi członkowie Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej, zamieszkali stale poza Warszawą, otrzymują zwrot kosztów podróży oraz djety według norm obowiązujących dla urzędników V st. sł.

Nowości wydawnicze.

Eugenjusz Tołłoczko. OBLICZANIE TRANSFORMATORÓW MAŁEJ CZĘSTOTLIWOŚCI ZAPOMOCĄ TABLIC. Stronnic 30, tablic 7, rysunków 11. Nakładem Spółki Wydawniczej „RA" w Warszawie. Skład główny w księgarni M. Arcta w Warszawie.

Broszurka pod tym tytułem omawia dokładnie projektowanie transformatorów sieciowych, stosowanych w każdym radjoaparacie, zasilanym prądem zmiennym z sieci oświetleniowej.

Na wstępie autor wyjaśnia zasadę działania transformatorów oraz ich klasyfikację. Część pierwsza obejmuje całokształt obliczania transformatorów sieciowych dla mocy od 3 do 200 watów zapamocą tablic, opracowanych na podstawie ścisłych wzorów, sprowadzając temsamem cały rachunek do elementarnych działań arytmetycznych.

W części drugiej znajdujemy praktyczne wskazówki, dotyczące wykonania rdzenia nawijania uzwojeń, zestawienia transformatora i t. p. Część trzecia wreszcie zawiera przykład liczbowy, wyjaśniający posługiwanie się tablicami przy obliczaniu transformatorów.

Broszurka ta stanowi cenny i bardzo pożyteczny materjał dla każdego radjoamatora, dlatego też znajdzie niewątpliwie licznych nabywców, jako rzecz, poniekąd niezbędna, a przytem bardzo niedroga.

B. Nawrocki inż. PERSONEL A MARNOTRAWSTWO. Wydawnictwo Ligi Pracy. Cena zł. 0.80, stron 24.

Na półkach księgarskich ukazała się ciekawa broszurka na zaniedbany u nas temat roli człowieka w usprawnieniu wytwórczości i o udziale personelu w usuwaniu marnotrawstwa.

Kwestja pobudzenia pomysłowości pracowników i wyzyskania inicjatywy w kierunku złagodzenia kryzysu gospodarczego ujęta została w sposób interesujący i mocno poparta argumentami zaczerpniętemi z życia. Dowiadujemy się, iż na całym świecie pracownik polski uchodzi za bardzo zdolnego. Ford twierdzi, iż polscy robotnicy z pośród wszystkich cudzoziemców są najsprytniejsi, a roczne oszczędności, jakie zakłady Forda otrzymały z ulepszeń, dokonanych przez polskich pracowników, przewyższają sumę kapitału zakładowego Banku Polskiego.

Słusznie więc wywodzi autor, że rydwan postępu i walki z bolączkami życia codziennego , z kryzysem i bezrobociem należy koniecznie wprząc pracowników zarówno fizycznych jak i umysłowych.

Broszurka ta, jak również zapowiedziana w niej obszerniejsza praca na temat udziału personelu w usuwaniu marnostrawstwa wzbudzi niezawodnie szersze zainteresowanie wśród pracodawców, jak i pracobiorców.

Ignacy Huber. JAK WYKONAĆ SAMEMU POMOCE NAUKOWE ZE SZKŁA I INNYCH MATERJAŁÓW? Część III. Str. 147. Nakładem „Naszej Księgarni", Sp. Akc. Związku Nauczycielstwa Polskiego. Warszawa, ul. Świętokrzyska 18. Cena zł. 5,80.

Jest to już trzecia książka z dziedziny dziś tak dla nauczycielstwa ważnej i akutalnej, jak budowa pomocy naukowych we własnym zakresie.

Aktualność tego zagadnienia oraz popyt, jakim się cieszą dwie pierwsze części tego cyklu, skłoniły wydawnictwo do wydania części III. Dzięki swym zaletom higjenicznym i estetycznym szkół, jako materjał, w życiu współczesnem znajduje coraz większe zastosowanie. Autor, nauczyciel Państwowego Instytutu Robót Ręcznych, podaje przykłady zastosowania szkła w różnej postaci przy sporządzaniu pomocy naukowych wogóle, a w szczególności do fizyki.

W początkowych rozdziałach autor opisuje przejrzyście i dokładnie sposoby obróbki szkła płaskiego, rurek i naczyń szklanych. Sposoby te są dostępne dla każdej szkoły, nawet takiej, gdzie niema pracowni robót ręcznych. Technika cięcia szkła płaskiego, szlifowania i matowania, wiercenia otworów sposobami najbardziej prostemi jest dotychczas po raz pierwszy w naszej literaturze szkolnej traktowana. Koszt najpotrzebniejszych narzędzi i materjałów do tych prac wynosi kilkanaście złotych, a możliwości wykorzystania i zastosowania są bardzo wielkie.

Na uwagę zasługują w tej książce rozdziały o robieniu przezroczy ręcznym sposobem, techniką, dostępną dla każdego. Bardzo bogaty jest dział recept sporządzania kitów, klejów, robienia zwierciadeł i t. p. Uwzględnienie budowy takich pomocy, jak tarcza zegarowa, modele kątów, figur geometrycznych i t. p., sprawia, że książka przydatną być może nietylko dla nauczycieli klas wyższych, ale i niższych. Książka jest bardzo bogato ilustrowana rysunkami i fotografjami.

Maunier René. WPROWADZENIE DO SOCJOLOGJI. Spolszczyła Nina Assorodobraj. Opatrzył przedmową i uzupełnił Stefan Czarnowski, prof. Stron 157. Wydawnictwo „Naszej Księgarni", Sp. Akc. Związku Nauczycielstwa Polskiego. Warszawa, Świętokrzyska 18. Cena zł 2,80.

Powyższa książka współczesnego socjologa francuskiego stawia sobie zupełnie określone zadanie — jest wprowadzeniem do socjologji. Autor nazywa swą książkę „przewodnikiem turystycznym", który pomoże czytelnikowi w zorjentowaniu się w różnorodnych formach, przejawach i wytworach życia społecznego. Nie jest to więc pełny zarys socjologji, ani systematyczny jej wykład, przeznaczony dla fachowców. Pisał ją autor z myślą o szerokiej publiczności, by ułatwić jej zapoznanie się z socjologją. Zapoznanie czytelnika w wykładzie zwięzłym i przystępnym z socjologją jako nauką, wyjaśnienie i ustalenie pojęć zasadniczych z tej gałęzi wiedzy — oto zadanie powyższej książki.

Książka Maunier'a odda dużą przysługę. Zapełnia ona lukę, odczuwaną dotkliwie. Z praktyką życia społecznego mają do czynienia nietylko politycy, ekonomiści, działacze społeczni, za takich uznawani. Działaczem społecznym jest każdy, i każdemu przyda się znajomość kryterjów, decydujących o teoretycznej klasyfikacji faktów. Dla niektórych, np. dla nauczycieli, znajomość ta jest wręcz konieczna. Wiadomo, że w szeregu krajów, przedewszystkiem we Francji, socjologja wprowadzona została do seminarjów nauczycielskich, jako przedmiot teoretyczny. Czyż klasa szkolna nie jest maleńką grupą społeczną? Czyż nauczyciel na każdym kroku nie jest zmuszony borykać się z zagadnieniami, dotyczącemi wpływu rodziny, grupy zawodowej, klasy społecznej na psychikę dzieci? Czyż nie powinien nauczyciel zdawać sobie sprawy, jakiego rodzaju faktem społecznym jest wychowanie i jaka jest jego funkcja społeczna?

Wiadomości bieżące.

PIERWSZE POSIEDZENIE RADY OŚWIECENIA PUBLICZNEGO. W środę, dnia 9 listopada b. r. przed południem odbyło się w sali konferencyjnej Ministerstwa W. R. i O. P. inauguracyjne posiedzenie powołanej do życia Państwowej Rady Oświecenia Publicznego. Obrady zagaił krótkiem przemówieniem p. Minister Jędrzejewicz, witając w serdecznych słowach członków Rady i podkreślając, że instytucja ta powstała na skutek rezolucji Senatu Rzeczypospolitej. Niezależnie jednak od tego formalnego powodu p. Minister byłby z własnej inicjatywy powołał do życia Radę, gdyż zawsze odczuwał konieczność bezpośredniego zetknięcia się z przedstawicielami instytucyj, zajmujących się nauką, wychowaniem, oświatą, kulturą i sztuką. Po zagajeniu p. Minister wygłosił obszerny referat, w którym zobrazował ogólny stan wychowania i oświaty w Polsce. Również podano do wiadomości obecnych skład Państwowej Rady Oświecenia Publicznego, liczący 60 osób. Skład Rady podajemy na osobnem miejscu.

RADJO W SZKOŁACH. Na 30.156 szkół wszelkiego typu w Polsce (przedszkola, powszechne, średnie, nauczycielskie i zawodowe) tylko 2.042 szkoły są radjoabonentami ,co wynosi zaledwie 6,8% ogólnej ilości szkół, a tylko 0,8% ilości abonentów. Sąsiednia Czechosłowacja liczy wogóle więcej abonentów, 4 277 szkół posiada własne aparaty, czyli przeszło dwa razy więcej od nas. W Warszawie jest blisko 600 szkół wszelkiego typu, z nich tylko 116, a więc zaledwie piąta część posiada własne aparaty. Ilość aparatów radjowych w szkołach jest u nas zbyt mała. W Czechosłowcji jeden aparat przypada na 781 dzieci w szkołach, u nas — na 1.984 dzieci.

LIKWIDACJA 7 IZB RZEMIEŚLNICZYCH. Rada Izb Rzemieślniczych rozważa obecnie sprawę zlikwidowania 7 Izb Rzemieślniczych. Sprawa ta w zasadzie jest już rozstrzygnięta. Chodzi tylko o odpowiedni wybór i dołączenie tych okręgów do pozostałych Izb. W ten sposób pozostałoby na terenie całej Polski 10 Izb Rzemieślniczych, jakoteż Izba Katowicka, która opiera się na prawie niemieckim. Budżet Izb Rzemieślniczych ma być zredukowany z 1.800.000 do 1 miljona złotych, a nawet 900.000 złotych. Około 400.000 zł ma wpłynąć z 15 proc. dodatku do świadectw przemysłowych, a około 500.000 zł z opłat wniesionych na rzecz Izb.

TRANSMISJE RADJOWE Z ZAKRESU PSYCHOLOGJI W DANJI. Naśladując przykłady znane już gdzieindziej, radjofonja duńska zgłosiła swoje współdziałanie z uczonymi w zakresie psychologii doświadczalnej. Współpraca polegać będzie na tem, że słuchacze radjowi określać mają charakter i wygląd speakerów radjowych na podstawie zasłyszanego głosu.

Pierwsza tego rodzaju próba pod znakiem „po głosie ich — poznacie ich" odbyła się ze studja radjostacji kopenhaskiej dnia 4-go listopada pod kierunkiem profesora Madsona.

Nieco z szkolnictwa zawodowego w Czechosłowacji. *)

SZKOŁA ZAWODOWA W BRATYSŁAWIE. Kontrolę co do regularnego uczęszczania do szkoły tak uczniów jak i nauczycieli w szkole zawodowej w Bratysławie sprawuje specjalnie do tego celu zakupiony przyrząd elektryczny, automat, który z dokładnością minuty zapisuje na odpowiednich

*) Škola Živnostenská, nr. 1 i 2, rok XXVII.

karteczkach czy też bilecikach datę oraz porę przybycia lub odejścia ze szkoły jakiejkolwiek osoby. Karteczki te ostemplowane z podaniem liczby klasy składają nauczyciele w sali konferencyjnej do szklanej szafki. W ten sposób dyrektor zakładu widzi odrazu, czy wszyscy nauczyciele są obecni i czy każdy z nich przyszedł lub odszedł w porę. Co miesiąc podczas odbierania poborów służbowych oddają nauczyciele stare bileciki kontrolne a otrzymują nowe. Uczniowie tymczasem codziennie oddawają bileciki kontrolne gospodarzowi klasy. Nowe otrzymują co 2 miesiące. Przyrząd ten kosztuje 4000 Kč. Zaprowadzenie jego świadczy o znacznym postępie w szkołach zawodowych. Bibljoteka uczniów obejmuje 743 tomów; czytelnia 64 czasopism. Bibljoteka nauczycielska zawierała 603 tomów. Sprawozdanie to zostało wydrukowane w językach: słowackim, niemieckim i węgierskim.

FUNDUSZ WIEŃCOWY. Założenie funduszu wieńcowego nastąpiło z tego względu, ażeby przynajmniej po części zwiększyć wynagrodzenie pośmiertne, jakie otrzymuje od państwa pozostała po zmarłym urzędniku państwowym rodzina. Kwota 2000 Kč, jaką się wypłaca jednorazowo nie jest zbyt wielka. Zważywszy jednak, iż ze względu na coraz bardziej wzmagający się kryzys, warunki bytu stale się pogarszają, przyznać należy, iż nawet ta kwota jest wielką ulgą dla pozostałej rodziny.

UBEZPIECZENIE NAUCZYCIELI SPECJALISTÓW. Nauczyciele specjaliści podobnie jak reszta nauczycieli ubezpieczeni są w ogólnym zakładzie ubezpieczeniowym. Ponadto jeszcze Rada Szkolna wypłaca im kwotę, pokrywającą się w całości lub połowie z emeryturą zakładu ubezpieczeniowego. Nie dosyć na tem. Również Krajowa Rada Zawodowa przeznaczyła dla tych nauczyciele zawodowych-specjalistów, którzy w r. szkolnym 1930/31 przeszli w stan spoczynku kwotę 50000 Kč. Tę samą kwotę i w bież. roku szkolnym uchwalono rozdzielić pomiędzy wyżej wspomnianych nauczycieli. Tymczasem resztą nauczycieli szkół zawodowych nie specjalistów pozostaje na uboczu i jej nie bierze się pod uwagę. Nic więc dziwnego, że ci ostatni wszelkiemi siłami domagają się równouprawnienia. *J. Ch.*

Do P. T. Czytelników i Prenumeratorów „Szkoły Zawodowej".

Nawiązując do artykułu w sprawie fuzji Stowarzyszenia Nauczycieli i Przyjaciół Dokształcających Szkół Zawodowych z Stowarzyszeniem Nauczycieli Szkół Zawodowych, donosimy uprzejmie, że:

1. Redakcja i Administracja miesięcznika „Szkoła Zawodowa" mieścić się będzie nadal w Poznaniu, przy ul. Sew. Mielżyńskiego 25, m. 7;

2. ze względu na ujednostajnienie budżetu Redakcji „Szkoły Zawodowej" z budżetem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych zamyka się z Nr. 4/5 bieżący VII rok wydawniczy;

3. nowy VIII rok wydawniczy miesięcznika „Szkoła Zawodowa" rozpoczynamy z dniem 1 stycznia 1933 r., który potrwa do dnia 31 grudnia 1933 r., czyli obejmować będzie w przyszłości *rok kalendarzowy;*

4. wysokość dopłaty do już uiszczonej prenumeraty całorocznej lub półrocznej za łączny czas od 1 września 1932 r. do 31 grudnia 1933 r. doręczona zostanie P. T. Prenumeratorom osobnem pismem w styczniu 1933 r.;

5. do dnia 31 grudnia b. r. wpłacać można zaległe prenumeraty na dotychczasowe konto czekowe Nr. 207 460, a po tym terminie już tylko na nowy Nr. konta czekowego, który podamy w numerze styczniowym;

6. P. T. Czytelnicy i Prenumeratorzy otrzymywać będą nadal miesięcznik bez jakiejkolwiek przerwy, a wszelkie reklamacje z powodu niedoręczenia „Szkoły Zawodowej" staną się zbędne, jeżeli P. T. Czytelnicy i Prenumeratorzy dostarczą nam najpóźniej w czasie grudnia dokładny adres zamieszkania z podaniem ulicy, nr. domu i województwa.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „SZKOŁY ZAWODOWEJ".

W SPRAWIE PRENUMERATY „BIBLJOTEKI DZIEŁ PEDAGOGICZNYCH"

Warunki prenumeraty „Bibljoteki Dzieł Pedagogicznych", wydawnictwa „Nszej Księgarni" Sp. Akc., Warszawa, ul. Świętokrzyska 18, na bież. rok szkolny 1932-33 nie uległy zmianie. Cena tomu wynosi zł 3.—, z przesyłką zł 3,50. Dotychczas wyszło trzytomowe dzieło E. Barker'a (tom Nr. 31, 32 i 33) p. t. „Charakter narodowy i kształtujące go czynniki". Cena w prenumeracie zł 9.—, przesyłka zł 10.—, w handlu księgarskim bez przesyłki zł 12.—.

W druku jest najwybitniejsza współczesna praca z zakresu psychologji — Charlotty Buehler p. t. „Dziecięctwo i młodość". Tłumaczenie z niemieckiego. Będzie to trzytomowe dzieło, wydane w jednej książce. W przygotowaniu jest do druku jednotomowa praca A. Patri p. t. „Nauczyciel w wielkiem mieście", tłumaczone z angielskiego.

Nowi prenumeratorzy „Bibljoteki Dzieł Pedagogicznych" mogą otrzymać dzieło E. Barker'a w cenie zł. 9.—, z przesyłką zł 10.—, pod warunkiem dodatkowego wpłacenia zł. 3.— na następny tom „Bibljoteki". Nowi prenumeratorzy nie mają prawa nabywania dawniej wydanych tomów po cenie prenumeraty.

Pieniądze (zł 13.—) najlepiej przesłać na konto P. K. O. Nr. 2058, zaznaczając na odwrocie blankietu: Na prenumeratę „Bibljoteki Dzieł Pedagogicznych" Nr. 31, 32, 33 i 34.

KOMPLET MINERAŁÓW DLA SZKÓŁ.

Administracja „Płomyka" komunikuje, że są jeszcze na składzie wyżej wymienione zbiory minerałów dla szkół, obejmujące 54 okazów, a zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 31 grudnia 1931 r. Nr. I. Pr. — 9017-31.

Równocześnie zawiadamia się, że w druku znajduje się broszurka opracowana bardzo staranie przez fachowców, która uwzględnia w części pierwszej krótkie, charakterystyczne opisy okazów, w części drugiej daje szereg ogólnych wyjaśnień, dotyczących tworzenia się i składu skorupy ziemskiej z uwzględnieniem geologji obszarów ziem Polski.

Cena kompletu, t. j. 54 okazów w pudełkach tekturowych 9×6.5 cm, ułożonych na trzech półkach w szafce drewnianej, wymiaru 45×32×22 cm, z tekstem objaśniającym, spisem okazów i mapką geologiczną wynosi:

a) przy odbiorze na miejscu zł 27;

b) z opakowaniem i przesyłką pocztową zł 35.

Zbiory wysyła się tylko na zamówienie szkół, opatrzone podpisem kierownika i pieczęcią szkolną, za zaliczką lub poprzedniem nadesłaniem pieniędzy.

Zamówienia przyjmuje i wykonuje najpoźniej w ciągu 2 tygodni Administracja „PŁOMYKA" w Warszawie, Wybrzeże Kościuszkowskie Nr. 35, konto P. K. O. 6880.